

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

STUDIE A KRÁTKÉ CLÁNKY

PŘEHLED VÝZKUMŮ 46

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-71-0

130115280

PŘEDNÍ ZPRÁVA
NA STARÉM MĚSTĚ V LITOMÝŘI A MĚSTĚ PRAŽSKÉ
K ASPEKTŮM VÝZKUMŮ MĚSTY LITOMÝŘI

Průzkumy v Litoměřích a Praze
Průzkumy v Litoměřích a Praze
Průzkumy v Litoměřích a Praze

PŘEDNÍ
VÝZKUM

Průzkumy
Průzkumy

93 95458

BRNO 2005

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis, vydává Archeologický ústav Akademie věd České republiky Brno.
Peer-reviewed journal published by the Institute of Archaeology, Brno.

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Jaroslav Tejral

Výkonná redakce
Assistant Editors

Dana Gregorová, Balázs Komoróczy, Rudolf Procházka,
Lubomír Šebela, Petr Škrdla

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz/3cacz.htm>

Vychází jednou ročně/Published yearly

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-71-0

Copyright © 2005 by the Archeologický ústav AV ČR Brno, and by the authors.

Tisk/Print Gloria Rosice

Pokyny pro autory na internetové stránce <http://www.iabrno.cz/3ca1cz.htm>
Instructions to authors on internet pages

Obr. 40. Ptení, nádvoří pozdně renesančního zámku. Struktura základového zdiva vnitřní obvodové stěny objektu.
Ptení, Hof des Renaissance-Schlusses. Struktur der inneren Umfassungsmauer, Fundament.

Resumé

Ptení (Bez. Prostějov). Schloss Ptení. Neuzeit. Schloss. Rettungsgrabung.

REŠICE (okr. Znojmo)

Bezejmenná trať. Doba mladohradištní – 12. století. Sídliště. Záchranný výzkum.

Za důležitý lze pokládat objekt z poloviny 12. století, s nálezy keramiky, bronzového a stříbrného prstenu, který nám umožňuje do této polohy situovat předchůdce současných Rešic.

Zdeněk Čížmář, ÚAPP Brno

Resumé

REŠICE (Bez. Znojmo). Anonyme Flur. Frühmittelalter (12. Jahrhundert). Siedlung. Rettungsgrabung.

SLOPNÉ (okr. Zlín)

Intravilán obce. Středověk, novověk. Sídlištní aktivita. Náhodný nález.

V roce 2003 našel při hloubení výkopů pro základy přístavby domu č.p. 20 v obci Slopné jeho majitel P. Béza zlomky středověké a novověké keramiky. Místo nálezu leží v centrální části intravilánu, na úpatí východního svahu nad pravým břehem říčky Horní Olšavy, v nadm. výšce cca 348 m. Poloha lokality je na ZM ČR 1 : 10 000 (mapový list 25-24-08) vyznačena souřadnicemi 340:323 mm od Z a J sekční čáry.

Typologicky jsou v nepočetném souboru středověké keramiky zastoupeny především hrnce s různě profilovanými okraji a dále masivní silnostěnná zásobnice s kyjovitě zesíleným okrajem zdobeným vícenásobnou vlnicí. Chronologicky tento materiál spadá do rozmezí 13.–15. století, nejstarší horizont představuje zlomek hrnce s vytaženým okrajem vyrobený z keramického těsta s malou příměsí tuhových zrněk. Další část souboru tvoří běžné tvary novověké keramiky, rámcové datovatelné do 16.–17. století.

Z katastru obce Slopné, ležící v údolí Horní Olšavy na jižním okraji Komonecké hornatiny, byly dosud známy pouze ojedinělé doklady pravěkého osídlení (kamenná eneolitická sekerka, zlomky pozdně laténské keramiky); jihozápadně od obce, již na katastru sousedních Schradic, bylo v průběhu 60. let zkoumáno rozsáhlé žárové pohřebiště kultury lužických popelnicových polí (Dohnal 1977, 46–55). Nově objevené nálezy z období středověku až novověku pocházející přímo z intravilánu obce tak archeologicky potvrzují údaje známé z historických pramenů (první písemná zmínka se vztahuje k roku 1261, kdy je ves Slopná uváděna ve výčtu majetku nově založeného cisterciáckého kláštera Smilheim ve Vizovicích; CDB V/1, č. 290) a svědčí o kontinuálním vývoji historického jádra osady.

Jana Langová, Muzeum jv. Moravy ve Zlíně

Prameny a literatura

CDB: Codex diplomaticus et epistolaris regni Bohemiae, V/1 (1253–1266), Šebánek, J.- Dušková, S. (eds.), Praha 1974.

Dohnal, V. 1977: Kultura lužických popelnicových polí na východní Moravě, *Fontes Archaeologiae Moraviae*, T. X, Brno.

Resumé

Slopné (Bez. Zlín). Innenbereich der Gemeinde. Mittelalter, Neuzeit. Siedlung. Einzelfunde.

SUDOMĚŘICE (okr. Hodonín)

„Horní chmelnice“, „Valcha“. Středověk (?). Příkop. Záchranný výzkum.

V průběhu března a dubna roku 2004 pokračoval druhou etapou záchranný archeologický výzkum na trase obchvatu obce Sudoměřice. Mimo jiné (viz kapitoly Encolit, Doba železná, Doba římská a stěhování národů) se podařilo zachytit pokračování a severní zakončení dlouhého příkopovitého útvaru probíhajícího napříč zkoumanou plochou. Jeho časové zařazení vyplývá ze stratigrafické situace zjištěné v roce 2003; objekt byl v rámci souvrství spolehlivě nejmladší. Lze jej tedy datovat do období po definitivním zániku sídliště ze závěru doby římské. Vlastní nálezy z výplně příkopu k upřesnění datace nepřispívají, jde pouze o rezidua související se starším osídlením. Jako nejpravděpodobnější interpretace se jeví možnost, že může jít o obranný příkop, situovaný u přechodu vodního toku – brodu v poloze „Valcha“, který měl zabránit překročení ramene Moravy v těchto místech.

David Parma, ÚAPP Brno

Resumé

Sudoměřice (okr. Hodonín). „Horní chmelnice“, „Valcha“. Mittelalter (?). Graben. Rettungsgrabung.

ŠLAPANICE (okr. Brno-venkov)

„Velký háj“ (Hájek). Středověk – novověk. Obilní jáma. Záchranný výzkum.

Na základě oznámení K. Sovové, archeoložky z Okresního muzea Brno-venkov ve Šlapanicích, byl s ing. K. Svobodou ze Šlapanic prohlédnut a prozkoumán propad s podzemní prostorem v trati „Velký háj“ (ZM ČR 1 : 10 000, list 24-43-01, 423 mm od Z s. č. a 163 mm od J s. č.). Lokalita se nachází v S části extravilánu obce Šlapanice. Objev propadu do podzemní prostory se nachází na zalesněném návrší Z od šlapanické cihelny, poblíž zděné chaty nad silnicí ve směru Bedřichovice – Šlapanice.

Záchranný výzkum se zaměřil na dokumentaci situace vzniklé samovolným propadem. Základní podložní hmotu tvořily na lokalitě karbonské hrubozrné slepence a kvartérní spraše, do kterých byl objekt zahlouben. Mocnost spraší zde bylo možné odhadnout na cca 3–4 m, což bylo podmiňováno hloubkovým dosahem zkoumaného objektu.

Výzkum doložil existenci obilní jámy. Hloubka volné prostory byla více než 2 m a šířka cca 1,5 m. Ústí obilní jámy bylo široké pouhých 40 cm. Stopy po trémových kapsách, jak je to obvyklé u jiných obilních jam této oblasti (např. Sívce), nebyly zjištěny. Orientační sondáží v okolí hrdla obilní jámy byl lokalizován mělký drenážní žlábek, který měl zamezit pronikání vody do podzemního objektu. Datace objektu je nejistá, pravděpodobně se jedná o středověké až novověké období, kdy byla tato obilná síla v úrodných oblastech Moravy hojně užívána.

Petr Kos, ÚAPP Brno

Resumé

Šlapanice (Bez. Brno-venkov). Getreidegrube. Mittelalter – Neuzeit. Rettungsgrabung.

ŠTERNBERK (okr. Olomouc)

Ulice Čechova. Středověk–novověk. Město, sídlištní vrstvy. Záchranný výzkum.

Záchranný výzkum probíhal při rekonstrukcích kanalizace a vodovodu v září 2004. Výkopy byla zasažena téměř celá ulice, rámcově lze plochu vymezit absolutními souřadnicemi: X = -1106751.467, Y = 542331.066; X = -1106760.567, Y = -542343.400; X = 1106762.291, Y = -542245.584; X = -1106748.359, Y = -542257.316. Hloubka výkopů činila 1,402,20 m, šířka se pohybovala od 1,20 do 2,50 m. Protože výkopy vedly převážně v druhotně porušených terénech, omezil se výzkum na dohled a případnou dokumentaci (celkem 7 profilů) tam, kde zůstala zachována torza neporušených situací. Pouze na jednom místě (před č. o. 5) byla zachycena tmavá vrstva organogenních uloženin obsahující keramiku 14.–15. století. Ležela v hloubce 1,60–1,80 m pod úrovní povrchu vozovky, přímo na šterkopiskovém podloží. Pokud bylo podloží zachyceno i na jiných místech, kolísala úroveň jeho povrchu od -1,50 do -1,80 m. Starší středověké vrstvy nebyly jinde zjištěny, na podloží přímo nasedaly již novověké vrstvy, případně výkop podloží nezasáhl. Poměrně často se vyskytovaly stopy po požáru. Zajímavá je skutečnost, že před č. o. 1 byl zachycen pozůstatek novověké valounové dlažby v hloubce 1,15 m pod úrovní současného povrchu. Můžeme shrnout, že v Čechově ulici docházelo k zvyšování terénu i v období novověku, a to až o 1,50 m, a že doklady činnosti

člověka ve středověku jsou minimální, většinou porušené pozdějšími úpravami.

Hana Dehnerová, Jan Grégr, NPÚ, ú. o. p., Olomouc

Resumé

Šternberk (Bez. Olomouc), Čechova Gasse. Mittelalter. Neuzeit. Stadt, Siedlungsschichten. Rettungsgrabung.

TĚŠETICE (okr. Olomouc)

Intravilán. KLPP. Mladší doba římská. Doba hradištní. Novověk. Sídliště. Záchranný výzkum.

V červnu a červenci 2004 byl prováděn dohled při II. etapě rekonstrukce silnice v centru obce Těšetice. Při hloubení kanalizačního výkopu bylo narušeno pět objektů, z nichž dva můžeme datovat do novověku a jeden do doby hradištní. Jedná se patrně o dva novověké sklepy související s vedlejším dvorem a jeden sídlištní objekt.

Lokalita se nachází na SZ okraji obce u nového hřbitova. Jedná se o nevýraznou terasu nad levobřežím potoka Šumice v nadmořské výšce 226 m. Naleziště lze identifikovat v mapě MZ 1:10 000, list 24-22-17, v souřadnicích Z s. č.: J s. č. – 434 mm : 254 mm a 439 mm : 250 mm

„U školy“. Doba hradištní. Novověk. Sídliště. Záchranný výzkum.

V rámci sledování výkopových prací na stavbě inženýrských sítí nově budovaného sídliště rodinných domků, bylo nalezeno sedm sídlištních objektů, z nichž se dá jeden podle vakovitého průřezu datovat do doby hradištní. Čtyři jámy mají charakter mělkých příkopků a podle nečetných zlomků keramiky je datujeme do novověku. Z orníční vrstvy pochází i několik amorfních zlomků keramiky datovaných rámcově do pravěku.

Lokalita se nachází na severním okraji obce. Rozkládá se na mírném svahu obráceném k jihovýchodu v nadmořské výšce 223–224 m na pravém břehu říčky Blaty. Naleziště lze identifikovat v mapě MZ 1 : 10 000, list 24-22-18, v souřadnicích Z s. č.: J s. č. – 15 mm : 242 mm; 20 mm : 244 mm; 17 mm : 250 mm.

Marek Kalábek, AC Olomouc

Resumé

Těšetice (Bez. Olomouc). Innenbereich der Gemeinde. Mittelalter. Neuzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

Těšetice (Bez. Olomouc). „U školy“. Burgwallzeit. Neuzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

UNIČOV (okr. Olomouc)

Masarykovo náměstí č. p. 22, parc. č. 18. Vrcholný středověk, novověk. Město, sídlištní vrstvy. Záchranný výzkum. Uložení: VM Olomouc.

V březnu 2004 proběhl záchranný výzkum vyvolaný rekonstrukcí nádvoří tzv. domu Moravských stavů v severozápadní části Masarykova náměstí v Uničově. Poloha je dána absolutními souřadnicemi: X = -1100875.031, Y = -554549.196;